

Sygnatura akt XII C 483/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

P., dnia 18 października 2016 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu XII Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący:SSO Hanna Ratajczak

Protokolant:Starszy sekretarz sądowyK. O.

po rozpoznaniu w dniu 18 października 2016 r. w Poznaniu

na rozprawie sprawy z powództwa M. N., D. N.

przeciwko (...) Bank S.A.

- pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności

I. Powództwo oddala .

II. Odstępuje od obciążania powodów kosztami niniejszego postępowania.

/-/Hanna Ratajczak

UZASADNIENIE

Pozwem datowanym na 14 kwietnia 2015 r. powodowie M. N. i D. N. wnieśli o pozbawienie wykonalności (...) Bank S.A. z dnia 20 maja 2013 r., sygn. (...), zaopatrzonego w klauzulę wykonalności uprawniającego wierzyciela do egzekucji kwoty 226.058 zł, a także o zwolnienie od obowiązku ponoszenia kosztów sądowych w całości.

W uzasadnieniu powodowie zakwestionowali istnienie obowiązku stwierdzonego tytułem egzekucyjnym, albowiem bank nie wypowiedział skutecznie umowy; bank znał adres zamieszkania powodów, lecz nie wysłał im żadnego pisma. Niemniej powodowie wskazali, że zaprzestali spłaty kredytu. Następnie zakwestionowali również wartość żądanej kwoty, w tym podnieśli zarzut przedawnienia w zakresie naliczonych odsetek. Oprócz tego zakwestionowali prawidłowość nadania Bankowemu Tytułowi Egzekucyjnemu klauzuli wykonalności.

Postanowieniem z dnia 29 marca 2016 r. Referendarz Sądowy w Sądzie Okręgowym w Poznaniu zwolnił powodów M. N. oraz D. N. od kosztów sądowych w całości (k.60).

W odpowiedzi na pozew datowanej na 25 kwietnia 2016 r. pozwany (...) Bank S.A. z siedzibą we W. wniósł o oddalenie powództwa, a także nie obciążanie pozwanego kosztami postępowania.

W uzasadnieniu pozwany wskazał, że zgodnie z postanowieniami wiążącej strony umowy bank wysłał oświadczenie o wypowiedzeniu umowy na ostatni podany przez kredytobiorcę adres, tj. ul. (...), (...)-(...) W.. Przy czym pozwani nie odbierali z tego adresu żadnej korespondencji, tj. wezwań do zapłaty i wypowiedzenia umowy; w umowie wskazano, że nie odebranie korespondencji uważa się za skutecznie doręczone.

W piśmie datowanym na 10 czerwca 2016 r. powodowie wskazali, że bank działał niezgodnie z postanowieniami umowy, albowiem doręczył pismo osobie nieupoważnionej. Zgodnie, bowiem z umową jedyną osobą uprawnioną do odbioru korespondencji jest powódka D. N.. Dalej powodowie zakwestionowali wiarygodność podpisów na przedłożonych przez pozwanego dowodach.

Sąd ustalił i co następuje:

W dniu 1 czerwca 2006 r. M. N. i D. N. zawarli z pozwanym (...) Bank S.A. z siedzibą we W. umowę kredytu hipotecznego nominowanego do (...) nr (...) Standardowe Oprocentowanie. Przy podpisywaniu umowy powodowie wskazali dwa adresy: M. N., (...), (...)-(...) A. oraz D. N., ul. (...), (...)-(...) W..

Kredyt został zawarty na kwotę 113.029 zł. Kredyt został nominowany do waluty (...) i wypłacony w złotych polskich.

W § 10 pkt. 3 powyższej umowy wskazano, że bank złoży kredytobiorcy oświadczenie o wypowiedzeniu Umowy kredytu w formie pisemnej pod rygorem nieważności za zwrotnym potwierdzeniem odbioru, po uprzednim wezwaniu Kredytobiorcy do uregulowania zobowiązań w terminie ustalonym przez Bank, jednak nie krótszym niż 7 dni od daty otrzymania wezwania pod rygorem wypowiedzenia niniejszej Umowy. Okres wypowiedzenia liczony jest od dnia następującego po dniu doręczenia wypowiedzenia. Kredyt jest wymagalny w pierwszym dniu następującym po upływie tak liczonego okresu wypowiedzenia.

Przy czym § 10 pkt. 4 przedmiotowej umowy stanowi, że pisma wysłane przez Bank na ostatni podany przez Kredytobiorcę adres, nie odebrane przez Kredytobiorcę, uważa się za skutecznie doręczone w dacie zwrotu korespondencji przez właściwy urząd pocztowy lub inną jednostkę upoważnioną do doręczenia korespondencji. Kredytobiorcy zgodnie oświadczone, że do odbioru wszelkiej korespondencji upoważniają Pana/Panią D. N., i że korespondencję należy kierować na adres (...)/1, (...)-(...) W..

Dowód: kopia umowy kredytu hipotecznego nominowanego do (...) (k. 76-80).

Powodowie zaprzestali spłacenia rat kredytu. W związku z czym pozwany skierował do Powodów ostatecznie wezwanie do zapłaty na oba wskazane w umowie adresy, w tym na adres wskazany w § 10 pkt. 4 przedmiotowej umowy, tj. ul. (...), (...)-(...) W.. Korespondencja skierowana na ul. (...) w W. została odebrana w dniu 17 września 2012 r., a korespondencja adresowana na (...) została zwrócona pozwanemu w dniu 21 września 2012 r.

Na te same adresy pozwany skierował do Powodów oświadczenie o wypowiedzeniu umowy w dniu 12 listopada 2012 r. Oświadczenie wysłane na ul. (...) w W. odebrano w dniu 15 listopada 2012 r., a korespondencja do A. została zwrócona pozwanemu w dniu 20 listopada 2012 r.

Dowód: okoliczności bezsporne w zakresie zaprzestania spłacenia rat kredytu, a ponadto kopia zwrotnego potwierdzenia odbioru wezwania w dniu 17 września 2012 r. (k.81-82), kopia koperty (k.83) kopia zwrotnego potwierdzenia odbioru zwróconej korespondencji (k.84), kopia zwrotnego potwierdzenia odbioru wypowiedzenia w dniu 15 listopada 2012 r. (k.85), kopia koperty (k.86), kopia zwrotnego potwierdzenia odbioru do zwróconej korespondencji (k.87).

W związku z wypowiedzeniem umowy i bezskutecznym upływem terminu do zwrotu zadłużenia. Pozwany na podstawie (...) Bank S.A. z siedzibą we W. wystawił Bankowy Tytuł Egzekucyjny z dnia 20 maja 2013 r., sygn. (...), w którym stwierdzono, że na dzień 20 maja 2013 r. w przedmiotowych Księgach figuruje, wymagalne, solidarne zadłużenie wobec powodów z tytułu zwarcia umowy kredytu hipotecznego nr (...) z dnia 1 stycznia 2006 r. z terminem wymagalności 18 grudnia 2012 r.

Na kwotę zadłużenia wymagalnego składały się: 131.527,43 zł tytułem należności głównej 1.181,57 zł tytułem niezapłaconych odsetek umownych, 5,91 zł tytułem odsetek za opóźnienie w spłacie wymagalnego kredytu naliczone od dnia postawienia kredytu w stan wymagalności, 6.274,18 zł tytułem odsetek za opóźnienie w spłacie wymagalnego kapitału kredytu od dnia wymagalności do dnia wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego, tj. do 20.05.2013 r., 2229,09 zł tytułem innych kosztów (korespondencji, prowizji i windykacji). Łącznie do zapłaty było 141.218,18 zł. Przy czym powodów obciążały jeszcze dalsze odsetki naliczane od dnia 21.05.2013 r. obliczane od kwoty 131.527, 43 zł według zmiennej stopy procentowej obowiązującej w (...) Bank SA, która na dzień sporządzenia tytułu wynosiła

11.38% w stosunku rocznym nie więcej jednak niż czterokrotność stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego.

Dowód: okoliczności bezsporne, a ponadto akta komornicze o sygn. (...) Komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym w Grodzisku Wielkopolskim (k.1 akt komorniczych).

Następnie pozwany zainicjował postępowanie sądowe w wyniku, którego postanowieniem z dnia 13 września 2009 r. Sąd Rejonowy w Grodzisku Wielkopolskim Zamiejscowy Wydział Cywilnym z siedzibą w W. nadał sądową klauzulę wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu nr (...) (...) z dnia 20 maja 2013 r. wystawionemu przez (...) Bank S.A. przeciwko D. N. i M. N. co do kwoty 226.058 zł.

Dowód: postanowienie Sąd Rejonowy w Grodzisku Wielkopolskim Zamiejscowy Wydział Cywilnym z siedzibą w W. z dnia 13 września 2013 r. (kopia w aktach, k. 54).

Po nadaniu klauzuli wykonalności przedmiotowemu bankowemu tytułowi egzekucyjnemu, pozwany wszczął postępowanie egzekucyjne wnioskiem z dnia 29 kwietnia 2014 r. Pismem datowanym na 5 maja 2014 r. komornik zawiadomił powódkę D. N. o wszczęciu egzekucji; pismo na adres (...)-(...) W., ul. (...) zostało nadane w dniu 20 maja 2014 r., a następnie awizowane w dniu 28 maja 2014 r. Niemniej powódka go nie odebrała. Komornik również zawiadomił pozwanego M. N. wysyłając zawiadomienie na adres (...)-(...) W., (...) w dniu 9 maja 2014 r.

Dowód: w akta komornicze o sygn. (...) Komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym w Grodzisku Wielkopolskim: wniosek o wszczęcie postępowanie egzekucyjnego oraz zawiadomienia o wszczęciu egzekucji wraz z potwierdzeniem nadania (k.1 i 7-10 akt komorniczych).

Powodowie prowadzą gospodarstwo domowe wraz z czwórką małoletnich dzieci (M. – 16 miesięcy, M. 4 lata, M. 10 lat oraz M. 12 lat). Pozwany jest zatrudniony na 1/2 etatu. W roku 2014 r. uzyskał dochód netto w wysokości 8112,06 zł. W skład budżetu rodziny wchodzi jeszcze: dodatek mieszkaniowy w kwocie 400 zł, świadczenia rodzinne w kwocie 526 zł oraz zasiłek okresowy w kwocie 566,70 zł.

Miesięczne wydatki powodów kształtują się w następujący sposób: 360 zł miesięczne tytułem raty za kredyt gotówkowy w (...) S.A., 260-300 zł tytułem opłaty za prąd, 400 zł tytułem opłaty za gaz, ok 400 zł na pokrycie opłat wspólnoty mieszkaniowej, w tym utrzymania nieruchomości, 1650 zł na zakup żywności.

Powód ma ograniczone możliwości podjęcia pracy, albowiem uległ wypadkowi, w wyniku którego ma uszkodzony kręgosłup. Z kolei powódka musi opiekować się małoletnimi dziećmi.

Dowód: pismo z dnia 9 września 2015 r. (k.27-28), zaświadczenia z urzędu skarbowego (k.29-30), zaświadczenie o wysokości dochodu (k.31), zaświadczenie o pobieranych zasiłkach (k.32), pismo wspólnoty mieszkaniowej (k.34), kopia wyniku badania rezonansu magnetycznego (k.35), rachunki (k.37-41), kopie przelewów (k.42-43), kopie spłaty kredytu (k.48-50).

Przedstawiony stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie powołanych wyżej dowodów.

Sąd dał wiarę powołanym wyżej dokumentom, w tym dokumentom urzędowym, oraz kserokopiom dokumentów, albowiem nie budziły wątpliwości sądu co do ich prawdziwości i autentyczności. Przy czym należy wskazać, że akta komornicze, w sprawie o sygn. akt. (...), są dokumentami urzędowymi. Zgodnie z art. 244 § 1 k.p.c. dokumenty urzędowe, sporządzone w przepisanej formie przez powołane do tego organy władzy publicznej i inne organy państwowe w zakresie ich działania, stanowią dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone.

Powodowie zakwestionowali wiarygodność podpisów znajdujących się na kopiach potwierdzeń odbioru, jednak nie przedłożyli żadnego dowodu, który świadczyłby, że podpisy widniejące na potwierdzeniach odbioru zostały złożone przez osoby nieuprawnione. Trzeba zaznaczyć, że zgodnie z art. 6 k.c. ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. Tym samym na powodach ciążył obowiązek wykazania, że

podpisy zostały złożone przez osoby nieuprawnione. Samo twierdzenie w tym zakresie, w żaden sposób chociażby nieuprawdopodobnione, nie zasługuje na uwzględnienie i nie może tym bardziej stanowić dowodu.

Sąd zważył, co następuje:

Roszczenie powodów nie zasługiwało na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 840 § 1 k.p.c. dłużnik może w drodze powództwa żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub części albo ograniczenia, jeżeli: 1) przeczy zdarzeniom, na których oparto wydanie klauzuli wykonalności, a w szczególności gdy kwestionuje istnienie obowiązku stwierdzonego tytułem egzekucyjnym niebędącym orzeczeniem sądu albo gdy kwestionuje przejście obowiązku mimo istnienia formalnego dokumentu stwierdzającego to przejście; 2) po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane; gdy tytułem jest orzeczenie sądowe, dłużnik może oprzeć powództwo także na zdarzeniach, które nastąpiły po zamknięciu rozprawy, a także na zarzucie spełnienia świadczenia, jeżeli zgłoszenie tego zarzutu w sprawie było z mocy ustawy niedopuszczalne; 3) małżonek, przeciwko któremu sąd nadał klauzulę wykonalności na podstawie art. 787, wykaże, że egzekwowane świadczenie wierzycielowi nie należy się, przy czym małżonkowi temu przysługują zarzuty nie tylko z własnego prawa, lecz także zarzuty, których jego małżonek wcześniej nie mógł podnieść.

Istotą powództwa opozycyjnego z art. 840 k.p.c. jest wykazanie, że sam tytuł wykonawczy nie odpowiada istotnemu i rzeczywistemu stanowi rzeczy. Powództwo o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności jednak nie prowadzi do ponownego merytorycznego rozpoznania sprawy zakończoną prawomocnym lub natychmiast wykonalnym orzeczeniem sądowym, ma ono na celu pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego, a nie podważenie treści orzeczenia sądowego zaopatrzonego w klauzulę wykonalności. Przedmiotem sporu w sprawach z powództwa z art. 840 jest wykonalność tytułu wykonawczego.

Powództwo opozycyjne z art. 840 k.p.c. może wytoczyć dłużnik banku. W powództwie takim dłużnik banku może podnieść wszelkie zarzuty materialnoprawne dotyczące wiarygodności banku objętej bankowym tytułem egzekucyjnym zaopatrzonym w sądową klauzulę wykonalności. Chodzi tu o zarzuty powstałe przed wystawieniem bankowego tytułu egzekucyjnego, przed wydaniem klauzuli wykonalności i po jej wydaniu. W grę mogą wchodzić np. zarzuty nieistnienia roszczenia banku lub istnienia roszczenia w mniejszej wysokości niż to ujęte w tytule, nienastąpienia wymagalności roszczenia (mimo umieszczenia w bankowym tytule egzekucyjnym oświadczenia banku innej treści). Nie można również wykluczyć zarzutu naruszenia prawa (art. 5 k.c.). Nie oznacza to jednak, że art. 5 k.c. mógłby stać się samoistną podstawą powództwa przeciwegzekucyjnego z art. 840 k.p.c. Inna sytuacja ukształtowałaby się wówczas, gdyby istniały podstawy do uznania, że doszło do nadużycia prawa w wyniku wykonywania przez bank uprawnienia kształtującego, wynikającego z umowy kredytowej (np. wypowiedzenie umowy kredytowej). Wykonywanie przez bank takiego uprawnienia kształtującego mogłoby być oceniane z punktu widzenia art. 5 k.c. i w rezultacie prowadzić do wniosku, że dokonane przez bank wypowiedzenie umowy kredytu (ze względu na istnienie określonych okoliczności) nie mogło być uznane za skuteczne wobec kredytobiorcy (postanowienie SN z dnia 27 listopada 2003 r., III CZP 78/03, Prok. i Pr. 2004, nr 6, poz. 36 – dodatek).

W niniejszej sprawie powodowie zakwestionowali istnienie obowiązku stwierdzonego tytułem egzekucyjnym, albowiem bank nie wypowiedział skutecznie umowy kredytu. Niemniej powyższy zarzut nie zasługuje na uwzględnienie, albowiem postępowanie dowodowe jednoznacznie wykazało, że przedmiotowa umowa została skutecznie wypowiedziana. Powodowie zaprzestali spłacać raty kredytu w związku z czym bank na adres do doręczeń wskazany w umowie, tj. (...) (...) W., ul. (...), wystosował ostatecznie wezwanie do zapłaty, a następnie wysłał wypowiedzenie umowy. Obydwa pisma zostały skutecznie doręczone, albowiem został potwierdzony ich odbiór. W tym miejscu należy wskazać, że powodowie zakwestionowali wiarygodność podpisów złożonych na pokwitowaniach odbiorów, lecz nie przedstawili żadnego dowodu, który miałby potwierdzać ich stwierdzenie. Na podkreślenie zasługuje także fakt, iż korespondencja doręczona dorosłemu domownikowi uważana jest za skutecznie doręczoną.

Mając na uwadze, że na powodach spoczywał ciężar udowodnienia faktu, z którego wywodzą skutki prawne (art. 6 k.c.) należy uznać, że powodowie nie sprostali temu obowiązкови.

Powodowie zakwestionowali również wartość żądanej kwoty, w tym podnieśli zarzut przedawnienia w zakresie naliczonych odsetek. Niemniej w obydwu przypadkach, podniesione zarzuty są nieuzasadnione.

Sąd przeanalizował wnikliwie akta postępowania, w tym akta egzekucyjne i doszedł do wniosku, że w Bankowym Tytule Egzekucyjnym została wskazana wartość należnego bankowi świadczenia pieniężnego. Należy podkreślić, że na powodach spoczywał ciężar udowodnienia faktu, z którego wywodzą skutki prawne (art. 6 k.c.), niemniej i w tym wypadku, powodowie nie sprostali temu obowiązкови, albowiem nie przedłożyli żadnego dowodu, który by świadczył, że bank nieprawidłowo wyliczył swoją należność. Samo twierdzenie w omawianym zakresie należy uznać za niewystarczające.

W zakresie odsetek należy wskazać, że mają one charakter roszczenia okresowego. Oznacza to, że należy do nich zastosować 3-letni termin przedawnienia określony w art. 118 k.c. Kredyt stał się wymagalny z dnia 18 grudnia 2012 r. Tym samym roszczenie odsetkowe przedawniłoby się w dniu 19 grudnia 2015 r. Niemniej bank złożył wniosek o nadanie klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu, a następnie w dniu 29 kwietnia 2014 r. skierował wniosek do komornika o wszczęcie postępowania egzekucyjnego. Tym samym bieg terminu przedawnienia został skutecznie przerwany. Oznacza to, że roszczenie odsetkowe (a także roszczenie główne) nie przedawniło się.

Mając na uwadze treść formułowanych pism procesowych Sąd przeanalizował wypowiedzenie umowy pod kątem art. 5 k.c. dotyczącego nadużycia prawa podmiotowego przez bank. Niemniej analiza akt sprawy nie pozwala stwierdzić, aby pozwany w sposób nieprawidłowy korzystał ze swojego prawa. Bezsporne pomiędzy stronami było, że powodowie zaprzestali spłacać raty zaciągniętego kredytu. Tym samym na podstawie zawartej umowy, bank miał prawo postawić cały kredyt w stan natychmiastowej wymagalności i domagać się jego spłaty, albowiem zgodnie z zasadami współzycia społecznego dłużnicy (powodowie) powinni spłacić swoje zobowiązanie. Tym bardziej, że otrzymali od banku gotówkę zgodnie z treścią umowy kredytowej.

W zakresie naruszenia art. 96 i 97 ustawy prawo bankowe należy wskazać, że te przepisy były przedmiotem kontroli w postępowaniu prowadzonym przez Sąd Rejonowy w Grodzisku Wielkopolskim (sygn. akt X Co 804/13), który nadał klauzulę wykonalności Bankowemu Tytułowi Egzekucyjnym z dnia 20 maja 2013 r. Niniejsze postępowanie nie jest postępowaniem klauzulowym, w którym Sąd miałby badać przesłanki nadania klauzuli wykonalności.

Na podstawie art. 102 k.p.c. Sąd orzekł o kosztach postępowania, odstępując od obciążania kosztami postępowania powodów jako strony przegrywającej postępowanie w całości. Postępowanie dowodowe jednoznacznie wykazało, że powodowie znajdują się w ciężkiej sytuacji życiowo-materialnej, gdyż głównym żywicielem rodziny jest M. N., który nie ma możliwości podjęcia stałego zatrudnienia na pełen etat. Powód uległ wypadkowi, w wyniku, którego doznał uszkodzenia kręgosłupa. Tym samym bez swojej winy ma możliwość zarobkowania w ograniczonym zakresie. Jednocześnie dochody jakie uzyskuje (na połowie etatu) nie pozwalają na zaspokojenie potrzeb minimalnych jego rodziny. Ta musi korzystać z pomocy państwa. Oprócz tego w chwili obecnej powódka nie może podjąć zatrudnienia, albowiem opiekuje się małoletnimi dziećmi.

Mając na uwadze powyższe należy uznać, że zaszła szczególne uzasadniona sytuacja, która pozwalała na odstąpienie od obciążania powodów kosztami niniejszego postępowania. Tym bardziej, że pozwany w niniejszej sprawie nie poniósł żadnych kosztów.

/-/ SSO Hanna Ratajczak